

Tvořivé setkání nad tvůrčím psaním

Dne 22. května 2014 se v prostorách Filozofické fakulty Masarykovy univerzity konalo kolokvium *Tvůrčí psaní v akademickém prostředí*, pořádané Ústavem české literatury a knihovnictví při příležitosti 20. výročí vzniku Ateliéru tvůrčího psaní a 95. výročí založení Masarykovy univerzity. Program celého dne byl rozdělen do dvou bloků. K aktuálním otázkám teorie a didaktiky tvůrčího psaní se formou referátů a prezentací vyjádřili zkušení lektori i studenti, odpoledne pak patřilo ukázkám lekcí některých z nich.

Čtvrteční dopoledne otevřela svým příspěvkem Mgr. Andrea Králíková z Ústavu české literatury a komparatistiky při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Zkušenosti s utvářením kritérií hodnocení písemné práce v rámci státní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury ji vedly k řadě otázek, z nichž stěžejní zní: může být tvůrčí psaní nástrojem evaluace žákovských textů? Autorka svým příspěvkem vybidla k odborné diskusi o místě metodiky tvůrčího psaní v celoživotním vzdělávání pedagogů a školním systému vůbec.

PhDr. Zuzana Hájičková působící na Ústavu bohemistických studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy se podělila s účastníky kolokvia o zkušenosti s výukou češtiny jako cizího jazyka, při níž využívá i metod tvůrčího psaní. Vysokoškolský seminář je určen středně a více pokročilým studentům navazujícího magisterského studia a stážištům FF UK pobývajícím v České republice. Cvičení, která doktorka Hájičková představila, slouží nejen k motivaci jejích studentů, ale především pomáhají odhalit pravidelné chyby, kterých se studenti dopouštějí a na jejichž eliminaci se potom pedagog může cíleně zaměřit.

O tvůrčím psaní v kurzech odborné angličtiny a v předmětu *Tvůrčí psaní pro učitele* hovořila PhDr. Viera Eliašová, Ph.D., z Katedry jazyků Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Přednášející zdůraznila nezastupitelnou funkci tvůrčího psaní v jazykové výuce a prezentovala bohatý soubor textotvorných metod, které otvírají studentům nové přístupy k jazyku, rozvíjí jejich abstraktní myšlení, kreativitu a imaginaci a pomáhají verbalizovat vlastní postoje. Nároky jsou kladeny i na pedagoga či lektora tvůrčího psaní, který musí umět citlivě navyšovat náročnost metod, aby výuka nesklouzla do samoúčelné hry, ale byla studenty stále vnímána jako rozvíjející se proces výuky s efektem růstu jejich dovedností. Klíčovou roli hraje také práce s uměleckým textem, jehož pečlivý výběr se promítá do úspěšnosti zvolené metody.

Domovské pracoviště reprezentoval doc. PhDr. Zbyněk Fišer, Ph.D., s příspěvkem Tvůrčí psaní ve výuce překladatelství. Na konkrétních ukázkách studentských textů demonstroval potenciál tvůrčího psaní jako nástroje kreativního myšlení, imaginace a především cesty k porozumění cizímu jazyku i kultuře.

PaedDr. Brigita Lehoňanová, Ph.D., z Pedagogické fakulty Univerzity Komenského (Katedra predprimárnej a primárnej pedagogiky) využíva tvůrčí psaní jako součást strategií tvořivého vyučování také v rámci projektu prosociální výchovy. Na ukázce práce s literárním textem doložila využitelnost tvůrčího psaní jako metody sebereflexe, empatie a asertivity.

Bc. David Zelený, student navazujícího magisterského studia hostitelského ústavu, prezentoval svůj projekt Tvůrčí psaní v galerii – tvorba recenze. Představil soubor textotvorných cvičení zaměřených na reflexi výtvarného umění. Studentské příspěvky rozšířila i skupina studentů Filozofické fakulty Univerzity Karlovy s referátem Adaptace jako metoda tvůrčího psaní aneb Udělej si svého Verna. Práce s dramatickým textem zvyšuje senzibilitu studentů pro specifika žánru, v tomto případě byla zdůrazněna také role vypravěče.

Dopolední blok uzavřelo vystoupení Mgr. Jitky Cholastové z brněnského Ústavu české literatury a knihovnictví, která přítomným nabídla zamyšlení nad osobností lektora tvůrčího psaní, opřené o vlastní kvalitativní výzkum. Pojmenovala lektorovy klíčové vlastnosti a dovednosti – zdůraznila především navození atmosféry vzájemné důvěry, schopnost ověřovat porozumění u jednotlivých zadání a ovládání různých způsobů, jak navázat a rozvíjet téma.

Druhá část dne dala prostor ukázkám práce lektorů. PaedDr. Marie Pavlovská, Ph.D., z Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity (Katedra primární pedagogiky) připravila s kolegyní MgA. Jarmilou Doležalovou dílnu Jak tvůrčí psaní využít ve výuce. Podnětem k textotvorným aktivitám byly obrázkové karty ze společenské hry DIXIT, které se v řadě variací stávaly vizuálními impulzy krátkých poetických textů.

Zbyněk Fišer následně umocnil poetické naladění přítomných cvičením Cesta k tobě s překvapením. Tentokrát byly iniciovány smysly hmatové, chuťové a čichové.

Praktické ukázky z druhé poloviny kolokvia předznamenaly atmosféru navazující páteční dílny Dobíjení tvořivých baterií. V rámci tohoto setkání lektorů se podělily o své zkušenosti Viera Eliášová, Pavla Kopečná a Jitka Cholastová. Součástí dne byla i beseda se spisovatelkou Radkou Denemarkovou, která v posledních letech sbírá zkušenosti s tvůrčím psaním v prostředí dětských domovů.

Vzhledem k tomu, že brněnský Ústav české literatury a knihovnictví dokázal podobné setkání uspořádat již poněkolkáté, vzrostla naděje všech, kteří se zabývají tvůrčím psaním, na vznik skutečné tradice pravidelných setkání se zázemím akademického prostředí.

Dagmar Dvořáková